

Sofie, Hugo a Kvido

Zbyněk Řehoř (2. místo II. kategorie)

Náměstí brněnské svobody

Všech brněnských žebráků

Sídlo šedivého betonu

A moderního křápu

V mezerách mezi pravidelnými bezchybnými kvádry šedého betonu je vtěsnaná linie poněkud odlišné barvy. Po této linii se posouvaly nohy. Nejprve jedno chodidlo, těsně před něj stouplo druhé, a tak pořád dokola. Chodidla se snažila udržet rovnováhu, jako kdyby ta linie byla úzká lávka, kde každý krok mimo je špatný a může znamenat jen to nejhorší. Takové byly i její představy o životě. Měla pocit, že když udělá chybu, chyba jí zůstane. Časem se možná trochu odře, zapomene, ale nikdy úplně nezmizí. Leda že by se člověk vrátil co nejdříve zpět na výchozí linii a poté udělal nějaký čin, velký krok, který se vymyká normálu, avšak jeho podstata směřuje k dobru. Zajímavá filozofie. Správná? Je jich tolik, kdo to může posoudit. Na tuto přišla Sofie teprve nedávno.

Měli jste možnost ji vidět. Sofii. Měli a snad se vám to ještě někdy poštěstí. Kdybyste toho dne zavítali do Brna, do jeho centra, na náměstí Svobody, které, jak Hugo prohlašoval, je pouze hnusná placka. Ta si zaslouží být pomalovaná! Jenomže Hugo ještě nikdy nesprejoval nic na zemi. Tam jste ji mohli spatřit. Na té šedé ploše byla jediná. Nepřehlédnutelná. A ta linie, po níž chodila, byl obrys kostela. Kostela, jenž tam kdysi stál.

Kde je? Už tu měl přece dávno být! Nebo snad ne? Sofie se podívala na hodinky. No jistěže ano. Vždyť už tu čekám tak dlouho. Dám mu pár minut a pak končím.

Na Českou přijela další tramvaj. Číslo jedenáct. Sotva se otevřely dveře, vyskočil z nich ten, na koho Sofie čekala. Vlasy neupravené, tkaničky bot nezavázané a celkově jen tak halabala oblečený. Černá mikina, kostkované kalhoty. Nic zas tak nevšedního. Ovšem jak pro koho. Pro starší lidi to byl zjev. Hrůza. Blázen. Jak to vypadá? Je toto snad normální? „Za mých mladých let nic takového nebylo.“ Ty řeči ho nezajímaly. Netoužil být jedním z davu. Chtěl být odlišný. Zašklebil se na pohoršené obličeje dívajících se důchodců a spěchal po České dolů na Svobodák.

Hugo zaspal. Ano, je to tak. I umělec musí někdy odpočívat. V noci byl kreslit další grafity. Tentokrát na starý železniční most. Byl domluvený s kamarádem, ale ten se neukázal. Hugo nadával a nadával. Nakonec šel sám. A domů se vrátil pozdě.

Žebráci. Lidé bez domova. Nepracující. Měli v zimě problém. Málakoho by asi napadla myšlenka, kde že oni v té zimě jsou. Natožpak kde přechávají noc. Hugo snad o tom něco málo věděl. Na České, na ulici se opíral o zeď jeden tento ubohý zjev. Paní bez nohy se psem. Hugo se jí nevyhýbal, párkrát s ní i promluvil. Někdy hodil ten drobný peníz.

Žena zaslechla zvuk kroků. Zvedla hlavu. Uviděla Huga. Řekla : „ Nazdar ...“ Ale Hugo opravdu neměl čas. Spěchal za Sofií.

Pomalou se snašel večer. Šedivé se stávalo černým. Ponurým.

Sofii už čekání nebavilo a loudala se pryč.

Kdy jsem ji naposledy viděl? Bude to už delší doba. Já se na ni opravdu tak těším. A kam půjdeme? To je stejně jedno. Hlavně, že budeme spolu. Znovu. Konečně. Jo.

Hugo vzpomínal na její dlouhé krásné vlasy. Na její básně. Touhu. Její nevšednost. Ano. Měl ji rád.

Přes Svobodák zrovna projížděla tramvaj. Ten den již poslední. Vezla pár velmi starých lidí, kteří by skrze město opravdu nemohli jít pěšky. Navíc pozdě večer.

Sofie se dívala za osvětlenou tramvají a sledovala, jak se postupně zmenšuje v dáli, až docela mizí. Někdo se ji dotkl. Sofie se otočila.

„Hugo!“ Vykřikla radostně a objala ho.

Pár posledních holubů poletovalo mezi lavičkami. Na jedné z nich někdo spal. Ti dva tam jen tak stáli. Objímali se. Dva mladí. Vystupující z davu. Pro svoji generaci pochopitelní, pro generaci svých otců ne. Zrozeni v době revoluce. Děti revoluční. Sametové děti.

Kvido byl znalec. Talent. Měl na to čich. Když něco potřeboval, dokázal najít to správné místo. Správné lidi. Doma ho to momentálně nebavilo. Co dělat? Je víkend. Být večer doma sám? To ne! Nejhorší možná představa. Sám doma. O víkendu. Sebral menší množství peněz a vydal se ven. Dojet z periferie města, kde bydlel, až do centra mu zabralo necelou půlhodinu. Celou cestu se nudil a přemýšlel, kam půjde. Asi se podívám na Českou, tam si dává sraz hodně lidí. Určitě někoho potkám!

Mohl na Českou pohodlně dojet městskou hromadnou dopravou. Ale ty jejich řády. Neměl jízdenku. Revizora dneska potkat nechtěl a pěšky mu to připadalo rychlejší. Vydal se směrem ke Svobodáku.

A hele, kohopak to tu nevidím! Hugo a Sofie.

Hugo měl Kvida rád. Byl to jeden z jeho nejlepších kamarádů. Ovšem musel je potkat zrovna dnes ?! Zrovna teď ?!!

„Nazdar, Hugo. Zdravíčko, Sofie. Kampak to jdeme?“ „Zdar, Kvido, co ty tu takhle sám? Kde máš Lucii?“ Kvido pohlédl na Huga. „Ty jsi jí to neřekl?“ „No víš, my jsme se nějak dlouho to... hm ... neviděli.“ „Nevadí. Sofie, víš, Lucie už není. Prostě konec. Nemá smysl o tom mluvit.“ Sofie byla překvapená. Co?? Konec?? Proč mi to teda neřekla? A proč konec? „Vážení, kam půjdeme?“ Zeptal se po chvíli Kvido. „Kam půjdeme? Aha, no jistě. Samozřejmě. No já nevím...“ Hugovi dělalo potíže něco vymyslet. „Kvido, ty pravděpodobně máš připravený návrh. Nebo ne?“ Dotazovala se Sofie. Kvido se usmál. „To mám...“

Téměř každé město má svoji určitou oblast, konkrétní lokalitu, která se po čase něčím proslaví. Stane se něčím známá. Místo mezi lidmi oblíbené. Místo, kam rádi chodí. Klub, kde jsou policejní razie nejčastější a vždy úspěšné z pohledu zákona. Najde se tam větší množství zakázaných

látek. Majitel je přistižen při nalévání nezletilým. Pro normální občany jsou to místa přinejmenším podivná. Nikdo z nich by do podobného za normálních okolností nevkročil. Pro přehnaně věřícího, fanatika, doupe hříchu. Lokality, kde se dá sehnat cokoliv. Opuštěné parky. Schůzky různých individuí.

Kvido tato místa znal. O většině věděl pouze z doslechu. Viděl teď dobrou příležitost pro to, aby si nějakou z těch volně kolujících zpráv ověřil.

„Půjdeme na Petrov.“ Park okolo Petrova byl všem známý. Sofie ani Hugo jiný nápad neměli. Svouli. Po pravdě řečeno, bylo jim to celkem jedno. My jsme spolu, a když tam chce Kvido jít, prosím.

Kvido jim svůj důvod neřekl. Neptali se. Nechtěli ho vědět. Proč bych jim ho oznamoval?

Na Petrov se dostali snadno. Ze Svobodáku to není daleko.

Katedrála byla osvětlená. V noci svým vzhledem vzbuzovala v Kvidovi respekt. Hugo a Sofie se drželi za ruce a za jeho tempem poněkud zaostávali. Bylo mu jasné, že se objevil poněkud nevhod. Byl rád, že ho neodmítli. Nenechali ho, aby se bavil sám. Nechal je být. Myslel na Lucii. Zpráva, že Sofie nic neví, pro něj byla udivující. Byla to Luciina nejlepší kamarádka. Nejlepší kamarádky bývají svými velkými důvěrníci. Často jedinými. Důvěřuji sobě navzájem víc než rodičům. Lucie. Lucie. Co se stalo? Proč jsi se tak změnila? Nevěděl. Když to neví ani Sofie.

Z Denisových sadů je nádherný výhled na Brno. Noční dokonce snad lepší než denní. Kvido musel zůstat stát a dívat se. Ti dva se dívali také. Dostalo je to. Že by tu byli v noci poprvé? Stejně jako já?

Večerním Brnem bloudil osamělý muž. Neměl příbuzné, žádné přátele. Byl sám. Opuštěný. V nějaké rodině se narodit musel. Někde. Ano. Ale kde? Zapomněl na ni. Stejně jako ona na něj. Asi věděl proč se s ním odmítala stýkat. Ale teď si to nepřipomínal. Bylo mu blbě. Neměl kde spát, nic k jídlu a potřeboval něco, co by ho nakoplo. Bloudil chvíli kolem nádraží, ale ostatní ho už znali. I mezi žebráky existují sociální rozdíly. Na první pohled pro nás nerozpoznatelné. V domě Armády spásy zahnal hlad, ale s tím ostatním mu tam nepomohou. Chvíli jen tak namátkou chodil. Někde se octl. Byl v parku s výhledem. Před sebou viděl tři postavy.

Ticho. Nikdo nemluvil. Dívali se na Brno. Mlčeli.

„Hele, nemáte trávu?“ Ten dotaz přišel nečekaně. Kvido se polekal. Rychle se otočil. „Cože?“ „Trávu, já chci trávu. Máte, nebo ne?“ „Nemám. Vypadám snad na to?“ „Vypadáš. Hej, a co ty s tou červenou palicí. No?“ „Nic není, nic nemáme. A teď odejdi,“ odpověděl mu Hugo. Odpověď se mu nelíbila. Co si to dovoluji? Lháři. Mají toho určitě dost a mně nedají nic. Spravedlnost.

Ne každý hned pochopí to, co mu řekneme. Někdo na onu sdělovanou myšlenku přijde až po čase. Pravda bývá i složitá. A složitě věci si každý přebírá po svém. Zjednodušuje. Vybírá jen ty části, které chce slyšet. Nepřijal jejich odpověď. Možná ji odmítal přijmout. Vrhel se vpřed a narazil do Huga, který nic takového nečekal. Zády tvrdě narazil na ohrazení parku a spadl na studenou zem. Žebrák neměl možnost pokračovat podle svého plánu. Chtěl prohledat Huga, jestli u sebe nemá něco,

co by mu mohlo pomoci. Kvido ho chytil za ruku a snažil se mu ji zkroutit za záda. Nebyl dost silný. Žebrák ten pokus naštvál a na Huga chvíli zapomněl. K tomu se sklonila se strachem Sofie, ale Hugo se tvářil, že je v pohodě. Vstal. Žebrák honil Kvida, který se mu pokoušel utéct. Rozběhli se za ním. Doběhli k němu. Neviděl je. Nadával. Soustředil se na Kvida. Měli možnost. Sofie ji využila. Spadl. Sofie mu podkopala nohu. Teď ležel na zemi on. Nechali ho tam. Seběhli k nádraží. Přešli rozbitou zeď a na perónu zůstali.

Zima. Ležel sice na písku, ale byla mu zima. Chtělo se mu spát. Nakonec usnul. Na zemi. Osamělý muž. Neveselý. Bez požitku.

Huga bolela hlava. Seděl na nádražním perónu na zemi. O nohy se mu opírala Sofie. Kvido seděl vedle na lavičce. „Promiň. Já netušil, že tam bude někdo takový. Žebrák co touží po trávě.“ „To máš jedno. Přežili jsme to? Přežili. Tak co.“

„Pojďte se projít,“ Sofie se zvedla. „A kam půjdeme?“ „Nikam, mně se tady líbí,“ zasmála se Sofie. Rozběhla se po perónu. Jen tak. Byla ráda, že se Hugovi nic nestalo. Byla ráda, že je. Hlavou se jí honila slova z prvních veršů její poslední básně. Náměstí brněnský svobody, všech těch žebřáků... „Tak vstávej, Hugo. Sofie nám utíká.“ Vydali se za ní.

Na nádraží nikdo nebyl. Došli do části zaplněné starými vagóny. Vysloužilé mašiny tu měly svůj hřbitov. Prozatímni.

Každý ten kousek byl poznamenaný svou službou lidem. Lidé si ho stvořili, aby jim sloužil, a lidé ho taky zničili. Rozbili okna. Posprejovali. Taky ho zabijí a pohřbí.

Hugovi se žádný z těch okolních obrazů nelíbil. I přesto ale poznával u některých z nich typický rukopis jejich tvůrců a byl schopen říct, kdo je jejich autor. Neprozradil by je. Jejich díla se mu nelíbila, ale to zas tak moc neznamená.

Nelíbilo se jim tam. Nikomu z nich. I Sofie po počáteční euforii pocítila osten zklamání. Ta ukázka lidské ubohosti, nevážení si svých výtvořů ji děsila. Představa, jak někdo ničí její básně. Trhá je na kousky. Na malé papírky. A na každém jen jedno písmeno. Celá ta námaha za malý okamžik pryč. Je to špatně, pomyslela si. Nemělo by to takto být.

Odešli. Kvido nic nenamítal, byl na tom se svými pocity podobně. Nebyl umělec, ani se za něj nepovažoval, ale proč se dobrovolně dívat na obraz zkázy?

Přešli plot na jiném místě než poprvé. Nikdo si jich nevšímal. Teprve teď si uvědomili začátek nového dne. Prožili společně celou noc. Město se plnilo lidmi. Spěchali za svými cíli a na ostatním jim nezáleželo. Procházeli davem, jenž je unášel na Svobodák.

Pravidelnost nade vše. Jednoduchost v barvě. Ekonomicky výhodné.

Nezbývalo, než se rozloučit. Na chvíli. Než je zážitky znovu svedou dohromady. Jak tam tak stáli, napadlo Sofii, že ta její filozofie není bezchybná. Ale čím se potom řídit? Stáli na obrysu kostela. Že by vírou? Svobodou.

Stojíme opuštěně sami v davu živých lidí

Mezi nimi známé tváře obličejů cizí

Postavičky na velkém barevném poli
S vlastními osudy, sny které bolí

Postaviček pár
Nejeden je král
Většina však v řadě chudých proti králi zbrojí
V městě mrakodrapů
Moderny a jejích křápu

Stojím vedle tebe v řadě, v anarchii, v odboji
Mezi těmi trestanými, co se králů nebojí

A píšeme spolu dál po domech vzkazy lidem
Kterých se týkají
A kreslíme spolu barevná grafity
Na zeď našim vlastním andělům
Andělům vytvořeným z nouze
Z naší potřeby plnit povinnosti

Zbyněk Řehoř, 17 let, Brno